

beskæftiger sig med U. S. A. og England, er Kapitel 3 en kort Rekapitulation af den økonomiske Historie fra Midten af det attende Aarhundrede til Verdenskrigen. Det fjerde Kapitel er en Karakterisering af det nuværende økonomiske System. Derefter behandles en Del Specialproblemer, i Kapitel 5 Priserne og Prisniveauet, i Kapitel 6 Penge, Kredit og Kapital, i Kapitel 7 Arbejdsløshed og Konjunkturbølger, i Kapitel 8 Udenrigshandelen i Teori og Praksis, i Kapitel 9 de offentlige Finanser og i Kapitel 10 den økonomiske Organisation, hvorunder Kapitalsammenslutninger og Arbejdsgiveres og Arbejderes Kamp om Arbejdsbetingelserne. Naar saaledes hele den vesteuropæisk-amerikanske økonomiske Bygning er gaaet efter i Sømmene og dens Oprindelse klarlagt, er man beredt til at gaa over til Kapitel 11: Udfordringen fra Rusland; paa knap halvhundrede Sider gives en Skildring belagt med mange Tal af Femaarsplanen, og hvad der gik forud. Saaledes er da det Problem stillet, som Kapitel 12 nærmere behandler: Er der (ogsaa for Vesteuropa-Amerika) noget Alternativ for Kapitalismen? Her indføres da Fremstillingen af, hvad Socialisme og Planøkonomi tilsigter. Og i Slutningskapitlet opstilles da tydeligt de to Muligheder: enten en Genrejsning af Kapitalismen, dog med væsentlige Ændringer, der skal bringe et bedre Forhold mellem Produktionsevnen og Købekraften, eller en Afskaffelse af Kapitalismen og, hvad Forfatteren selv kalder »et Spring ud i det socialistiske Forsøgs ukendte Hav«. Forfatteren lægger her som paa mange andre Punkter ikke Skjul paa sine socialistiske Anskuelse, skønt den sædvanlige socialistiske Stemmeføring ikke er fremtrædende. Men mere Vægt end paa, om der vælges den ene eller den anden af de to Veje, lægger han paa, at hvad der skal ske, maa ske snart.

Til en meget billig Pris (5 sh.) og i et enkelt Bind har man her ikke blot de mange oplysende Enkeltheder fra Verdensøkonomiens hele Omraade baade geografisk og saglig set, men man faar ogsaa et tiltalende Indtryk af en paa een Gang nøgtern og idealistisk Forfatterpersonlighed. Bogen vil sikkert finde Læsere i alle Lande.

Even Marstrand.

Otto Bauer: RATIONALISERING. Oversættelse ved Even Marstrand. Martins Forlag 1932. 238 S.

Forfatteren er den velbekendte østrigske Socialdemokrat, der har været blandt de førende i den internationale socialdemokratiske Arbejderbevægelse efter Krigen. Hans Bog er præget af hans politiske Stilling. Med Rette fremhæver Oversætteren de i Bogens sidste Afsnit fremsatte Betragtninger om Sovjetunionens socialistiske Politik. Bauer benægter ikke, at det er et socialistisk Opbygningsarbejde, der skrider frem i Rusland, men han mener dog, at Sovjet endnu befinder sig paa et Stadium, som han kalder Diktaturets Statskapitalisme. Det er en ganske misvisende Betegnelse. Diktaturets Statssocialisme dækker bedre, idet der jo i Sovjetunionen ikke findes en Produktionskapital af større Omfang i privat Besiddelse.

Bauer viger tilbage for den russiske Vej til Socialismen og søger i Stedet en Vej, hvor det industrielle Bureaukrati under demokratiske Samfundsgorganers Kontrol og i aandelig Frihed fører Udviklingen frem til den Samfundets Rationalisering, som efter hans Mening maa afløse den individuelle Rationalisering med alle dens »Fejlrationiseringer«.

beskæftiger sig med U. S. A. og England, er Kapitel 3 en kort Rekapitulation af den økonomiske Historie fra Midten af det attende Aarhundrede til Verdenskrigen. Det fjerde Kapitel er en Karakterisering af det nuværende økonomiske System. Derefter behandles en Del Specialproblemer, i Kapitel 5 Priserne og Prisniveauet, i Kapitel 6 Penge, Kredit og Kapital, i Kapitel 7 Arbejdsløshed og Konjunkturbølger, i Kapitel 8 Udenrigshandelen i Teori og Praksis, i Kapitel 9 de offentlige Finanser og i Kapitel 10 den økonomiske Organisation, hvorunder Kapitalsammenslutninger og Arbejdsgiveres og Arbejderes Kamp om Arbejdsbetingelserne. Naar saaledes hele den vesteuropæisk-amerikanske økonomiske Bygning er gaaet efter i Sømmene og dens Oprindelse klarlagt, er man beredt til at gaa over til Kapitel 11: Udfordringen fra Rusland; paa knap halvhundrede Sider gives en Skildring belagt med mange Tal af Femaarsplanen, og hvad der gik forud. Saaledes er da det Problem stillet, som Kapitel 12 nærmere behandler: Er der (ogsaa for Vesteuropa-Amerika) noget Alternativ for Kapitalismen? Her indføres da Fremstillingen af, hvad Socialisme og Planøkonomi tilsigter. Og i Slutningskapitlet opstilles da tydeligt de to Muligheder: enten en Genrejsning af Kapitalismen, dog med væsentlige Ændringer, der skal bringe et bedre Forhold mellem Produktionsevnen og Købekraften, eller en Afskaffelse af Kapitalismen og, hvad Forfatteren selv kalder »et Spring ud i det socialistiske Forsøgs ukendte Hav«. Forfatteren lægger her som paa mange andre Punkter ikke Skjul paa sine socialistiske Anskuelse, skønt den sædvanlige socialistiske Stemmeføring ikke er fremtrædende. Men mere Vægt end paa, om der vælges den ene eller den anden af de to Veje, lægger han paa, at hvad der skal ske, maa ske snart.

Til en meget billig Pris (5 sh.) og i et enkelt Bind har man her ikke blot de mange oplysende Enkeltheder fra Verdensøkonomiens hele Omraade baade geografisk og saglig set, men man faar ogsaa et tiltalende Indtryk af en paa een Gang nøgtern og idealistisk Forfatterpersonlighed. Bogen vil sikkert finde Læsere i alle Lande.

Even Marstrand.

Otto Bauer: RATIONALISERING. Oversættelse ved Even Marstrand. Martins Forlag 1932. 238 S.

Forfatteren er den velbekendte østrigske Socialdemokrat, der har været blandt de førende i den internationale socialdemokratiske Arbejderbevægelse efter Krigen. Hans Bog er præget af hans politiske Stilling. Med Rette fremhæver Oversætteren de i Bogens sidste Afsnit fremsatte Betragtninger om Sovjetunionens socialistiske Politik. Bauer benægter ikke, at det er et socialistisk Opbygningsarbejde, der skrider frem i Rusland, men han mener dog, at Sovjet endnu befinder sig paa et Stadium, som han kalder Diktaturets Statskapitalisme. Det er en ganske misvisende Betegnelse. Diktaturets Statssocialisme dækker bedre, idet der jo i Sovjetunionen ikke findes en Produktionskapital af større Omfang i privat Besiddelse.

Bauer viger tilbage for den russiske Vej til Socialismen og søger i Stedet en Vej, hvor det industrielle Bureaukrati under demokratiske Samfundsgorganers Kontrol og i aandelig Frihed fører Udviklingen frem til den Samfundets Rationalisering, som efter hans Mening maa afløse den individuelle Rationalisering med alle dens »Fejlrationiseringer«.

til de Arbejderes Underhold, Tillæring og Flytning, som er blevet arbejdsløse ved Rationaliseringen.

Det er i Virkeligheden de gamle velkendte sociale og socialistiske Betragtninger imod Privatkapitalismens anarkiske Produktionsordning, som her gaar igen. Forfatterens Vej ud af Uføret, samfundsmæssig Rationalisering, maa nødvendigvis ske under en samlet Plan. Ogsaa for ham staar Vejen til Planøkonomi aaben.

Aage Fjellerup.

Aage V. Strøm Tejsen: REKLAMENS SAMFUNDSØKONOMISKE VIRKNINGER. (Levin & Munksgaards Forlag, København 1932. 105 Sider).

Der staar i Forordet, at denne Afhandling er en »omarbejdet og udvidet Besvarelse af den af »Socialøkonomisk Samfund« og »Dansk Reklameforening« i 1929 stillede Prisopgave: Reklamen undersøgt fra et nationaløkonomisk Synspunkt med særlig Henblik paa danske Forhold.

Uden at have læst Prisopgaven, forekommer det mig beklageligt, at Behandlingen af de danske Forhold saa helt er skudt i Baggrunden ved denne Afhandling, thi for praktiske Reklamefolk vilde Betragtninger over de danske Forhold sikkert have haft Værdi.

Bogen omfatter seks Hovedafsnit: Indledning. Forholdet til Psykologi. Reklamens Betydning for Konsumenterne. Reklamens Betydning for Handelen. Reklamens Indvirkning paa Varernes Frembringelse. Reklamens Indflydelse paa Samfundet som Helhed.

Afsnittene om Reklamens Betydning for Konsumenterne og for Handelen synes at være Afhandlingens vigtigste Kapitler.

I Undersøgelsen over Reklamens Betydning for Kunderne i III B søger man forgæves efter Forfatterens kritiske Sans. Han omtaler under III Ba, hvorledes Reklamen normalt skulde betyde en Offentliggørelse og Stabilisering af Prisen. Efter mine Erfaringer, hvad danske Forhold angaar, er det kun indenfor relativt faa Brancher, at man gennem Reklamering offentliggør Prisen. Reklamens Betydning for en eventuel Prisstabilitet maa derfor anses for overdrevet.

Forfatteren skriver under III Bd, at reklamerede Varers Kvalitet bedre kan bedømmes. Det er dog et Spørgsmaal, om man ikke netop gennem en effektiv Reklame kan opnaa det modsatte, at faa Folk til at tro paa, at en Vare er af en bedre Kvalitet, end en rent objektiv Analyse vilde vise. (Eksempel: samme Sæbe i forskellige Indpakninger).

Et Afsnit, der maa siges at være særdeles heldigt behandlet, er Betragtningerne over Reklamens Betydning for Salgsorganisationen. Belysningen af, hvorledes Arbejdsdelingens Princip sætter igennem inden for Handelen, er baade prisværdig kort og klar og skæmmes ikke som store Dele af Bogen af en Mængde ganske overflødige Citater til og med paa Originalsprogene.

Som Modsætning til dette korte Rids skal anføres Forfatterens Betragtninger over Omsætningshastighedens Betydning for Fortjenestens Størrelse — en lang og knudret Behandling af et enkelt, og som Forfatteren understreger, betydningsfuldt Spørgsmaal.

Paa Side 97 behandler Forfatteren meget kortfattet Spørgsmaalet om Forholdet mellem Reklame og Konjunkturbevægelse. Det er beklageligt, at For-